

3 Diskriminacija i ravnopravnost

3.2b Prevazilaženje predrasuda / „Tri boje kulture“

<i>Izvor</i>	<i>Interkulturalno obrazovanje i razumevanje – Priručnik za obuku (Grupa MOST)</i>
Trajanje	45 minuta
Predmet(i)	Psihologija, Ustav i građanska prava, Sociologija, Građansko vaspitanje, Čas razrednog starešine
Materijal	- (Tekst o načinima prevazilaženja predrasuda)
Cilj	Da učenici/e isprobaju načine prevazilaženja stereotipa i predrasuda kao ključnih barijera u interkulturalnoj komunikaciji.

Koraci

Napomena: Ova radionica je nastavak prethodne (videti radionicu 3.2a).

1. Situacija pozdravljanja (15')

Učenici/e, podeljeni u 3 grupe (podela kakva je bila u radionici 3.2a), dobijaju Situaciju pozdravljanja za koju treba da osmisle adekvatan nastup i kratko ga odigraju pred svima.

Odigravanje rešenja za Situaciju 1: Različiti načini pozdravljanja (zagrljaj, stisak ruke i blag naklon)

2. Situacija optuživanja - Igre uloga (20')

Voditelj/ka kratko uvede Situaciju međusobnog optuživanja (scenario se izrađuje na osnovu predrasuda iskazanih u prethodnoj radionici 3.2a).

Odigravanje Situacije 2 (15') – Učenici/e odaberu svoje predstavnike/ce koji imaju zadatak da razreše nastali nesporazum. Za odigravanje se koristi tehnika akvarijuma (predstavnici sede u unutrašnjem krugu, a članovi/ice njihovih grupa sede iza njih u spoljašnjem krugu kao publika koja ima pravo da signalizira i tiho suflira bez ometanja glavnog toka rada). Publika dobija dodatnu instrukciju da dizanjem ruke (bez reči) upozori na bilo čije ponašanje i iskaze koji mogu da ugroze razgovor i razbuktaju eventualni sukob.

Voditelj/ka koristi „rez“ da zamrzne situaciju i podstakne aktere da primene konstruktivne taktike (pr. umesto napada – ukazuju kako na njih deluje dati iskaz ili šta im je važno da drugi shvate; umesto pravdanja – pokušaju da definišu problem, tj. da ustanove izvor nerazumevanja; umesto uslovljavanja/ucene – koriste pozitivni feedback, tj. istovremeno ukazuju na ono što im se dopada kod iskaza druge strane i na tip promene u ophođenju koji bi im više prijao i sl.)

3. Grupna refleksija i diskusija o načinima prevazilaženja predrasuda (10')

Voditelj/ka podstiče učenike/ce da imenuju strategije i taktike prevazilaženja predrasuda koje su uočili u vežbi i povezuje ih sa veštinama i tehnikama nenasilne komunikacije i rešavanja sukoba.

Na kraju voditelj/ka podeli **Tekst o prevazilaženju predrasuda** i kratko ga objasni.

IDEJE ZA PRATEĆE AKTIVNOSTI:

- Učenici/e individualno pišu rad na temu „Kako sam se oslobodio/la predrasude“, u kome opisuju lični doživljaj susreta sa pripadnikom/com neke grupe ili kulture.

- Učenici/ce timski ili individualno istražuju na koji način su druge kulture obogatile njihov život sada u Srbiji. Oblasti razmišljanja bi mogle da budu muzika, letovanja u inostranstvu, garderoba, jezici, knjige, filmovi, ideje itd.

Tekst

STRATEGIJE ZA SMANJIVANJE PREDRASUDA

1. Susretanja na interpersonalnom nivou

a) Individualni susret između dva pripadnika/ce različitih grupa ili kultura često dovodi do utiska da te konkretne osobe nisu tipični predstavnici grupe ili kulture kojoj pripadaju. Naime, mi obično ne promenimo mišljenje koje imamo o toj grupi ili kulturi, ali ta pojedinačna iskustva nas nauče da u budućnosti pripadnike drugih grupa i kultura prvenstveno gledamo kao individue, a njihova etnička i druga pripadnost nam postaje mnogo manje važna no što je bila pre.

b) Učestali individualni susreti sa više pripadnika/ca druge grupe ili kulture, koji takođe nisu njeni tipični predstavnici, nauče nas da nisu svi pripadnici/e jedne grupe ili kulture isti i da prvobitno mišljenje koje smo imali o toj grupi ili kulturi nikako ne može da važi za sve njene predstavnike/ce.

2. Susretanja na intergrupnom nivou

Susretanja između grupa različitih kultura - koji imaju slična interesovanja (pr. grupe mladih na godišnjem odmoru) ili dele isti zadatak (pr. grupno školovanje u inostranstvu) – često za rezultat imaju neke zajedničke aktivnosti u kojima svaka grupa ima priliku da iskaže neki pozitivni kvalitet koji druga grupa nema (pr. spontanost i otvorenost nasuprot organizovanosti i efikasnosti). U takvim situacijama obično smo impresionirani iskazanim kvalitetima drugih grupa i nije nam problem da im odamo priznanje za to (bez straha da ćemo biti optuženi „da držimo stranu” ili „da smo se prodali” drugima).

Takva iskustva nas vremenom nauče da, bez obzira na negativna mišljenja koja imamo o drugima, svaka grupa ili kultura ima i kvalitete koji su vredni naše pažnje.

3. Otkrivanje zajedničkih grupnog identiteta

Kada se u okviru neke organizacije (škole, firme i sl.) namenski formira tim od pripadnika različitih grupa/kultura (pr. sportski timovi ili umetnički timovi koji će ih predstavljati na nekom takmičenju) obično se dogodi da predstavnik/ca jedne kulture iznenadno doživi predstavnika/cu druge kulture kao pripadnika/cu „iste grupe”, tj. da pored postojećih različitih identiteta imaju i jedan zajednički identitet.

Takva iskustva vremenom nas nauče da, bez obzira koliko se razlikujemo od drugih, uvek postoji ili se može kreirati neka šira zajednica kojoj svi, ti različiti i mi, pripadamo.